

Geen ruzie maken

Door: Anne Salomons

Foto's: Birgit de Roij

Al bijna twintig jaar trekt Bosniëveteraan Jurgen Duijster (40) door het hele land, van school naar school, om gastlessen te geven en over zijn uitzendervaring te vertellen. "Inmiddels is dat wel een missie geworden", aldus de veteraan.

Het is woensdagochtend negen uur, in de vele en vooral lange gangen van het Koning Willem II College in Tilburg is het overal rustig. De leerlingen zitten allemaal in hun lokaal. Ook de leerlingen van klas 3 van het vmbo die vandaag een veteraan als gastdocent krijgen. Je denkt: ga er maar aan staan, voor zo'n klas grillige pubers je persoonlijke verhaal vertellen en dat nog vrijwillig ook. Maar wanneer Jurgen Duijster het klaslokaal betreedt, is iedereen misstil en dat blijft zo, de hele les. Nieuwsgierige blikken gaan uiteraard meteen naar het meegenomen loodzware scherfvest en de blauwe helm. Vooral één pientere leerling kan zijn ogen er niet van afhouden.

Geen benul

Duijster, die in het dagelijks leven mede-eigenaar is van een IT-bedrijf, begint zijn les meteen met een prangende vraag die als een rode draad door de les loopt en aan het eind door de leerlingen beantwoord mag worden: wat kun jij doen om oorlog te voorkomen? Zo, daar kunnen ze even flink op broeden. "Ik zorg dat ik altijd wel een lijn in mijn verhaal heb", vertelt Duijster. "Liefst met een kop en een staart, dan hangt het ervan af hoeveel leestijd ik heb om mijn persoonlijke verhaal te vertellen."

Omdat hij familie heeft in het onderwijs is de veteraan destijds 'per onge-

luk' voor de klas terechtgekomen. Amper twee weken terug uit Bosnië, waar hij in 1994 voedseltransporten reed, werd hij meteen gevraagd om over zijn uitzending te vertellen op de basisschool van zijn moeder. Toen later ook zijn zus en zijn broer met een dergelijk verzoek kwamen, werd het al snel duidelijk: hier lag een leuke, maar vooral ook zinnige taak op hem te wachten. "Kinderen hebben geen benul van wat oorlog is", benadrukt hij. "Ze vragen altijd of ik mensen heb doodgeschoten, maar ze weten niet dat oorlog vooral ook een grote druk op je legt, dat je voortdurend in spanning leeft en dat je anders terugkomt. Die onwetendheid geldt overigens ook voor veel volwassenen."

En inderdaad, een van de eerste vragen uit de klas is: "Heb je weleens iemand doodgeschoten?" "Gelukkig niet", antwoordt Duijster resoluut. Sowieso vertelt hij nooit expliciet over nare dingen die hij tijdens zijn uitzending heeft gezien en meemaakt. "Dat hoeven die kinderen ook niet te weten." Aan de krampachtig verholen teleurstelling van enkele leerlingen is te zien dat ze het toch stiekem wel spannend hadden gevonden als Duijster echt op iemand had geschoten.

Realistisch beeld

"Maar kijkt u nu anders tegen mensen aan dan voordat u naar Bosnië ging?", vraagt een leerling. Een hele goede vraag waar de veteraan even over moet nadenken voor hij antwoordt: "Ik ging naar Bosnië met het enigszins naïeve idee dat ik daar mensen kon helpen, maar dat bleek veel moeilijker dan gedacht. En als het er echt op aankwam, zag je dat mensen toch eerst voor zichzelf zorgden. Hoewel ik daar wel begrip voor heb, ben ik hierdoor toch anders

tegen mensen aan gaan kijken." Duijster, die inmiddels ook regio-coördinator is van het scholenproject Verhalen van veteranen, ziet het vooral als zijn missie om leerlingen niet alleen bewust te maken van wat zij zelf kunnen bijdragen aan het voorkomen van oorlog, maar vooral ook om een realistischer beeld te schetsen van oorlog. En dat doet hij steevast in zijn dagelijkse kloffie. Dit in tegenstelling tot enkele andere veteranen die in militair tenue voor de klas verschijnen. Duijster: "Ik wil geen verkooppraatje voor Defensie houden. En ik sta hier tenslotte als veteraan, niet als militair."

Bosniëveteraan Jurgen Duijster voor de klas

Of hij zijn doel bereikt, weet hij niet. "Ik ben daar realistisch in. De leerlingen zijn altijd geïnteresseerd, maar ja, gewapende conflicten zijn voor iedereen wel spannend. Maar ik hoop op deze manier toch mijn steentje bij te dragen." Dat lijkt vandaag goed gelukt, getuige het eensluidende antwoord van alle leerlingen op de vraag hoe je zelf oorlog kunt voorkomen: "Door elkaar respectvol te behandelen en geen ruzie te maken." Daarna rennen ze naar buiten, het is tenslotte pauze en de bel is allang gegaan.

Kikvorsman of sluipschutter

Een leerling die gebiologeerd en met grote aandacht naar de veteraan heeft zitten luisteren, is Jim Mazajchik (14). Na de les spoedt hij zich naar voren om het scherfvest van de Bosnië-ganger aan te trekken en dan even te voelen hoe zwaar het is. "Valt wel mee hoor", zegt hij terwijl hij ook een blauwe helm op z'n kop gedrukt krijgt. Jim wil later marinier worden, dat weet hij al vier jaar. Wat hem trekt in het marinier worden, zijn volgens hem de goede contacten die je met mensen kunt leggen. Maar ook

Leerling Jim Mazajchik wil later de opleiding tot marinier volgen.

het helpen van mensen in noodsituaties is voor hem een drijfveer om zich over een paar jaar op te geven voor de mariniersopleiding. "Ik wil dat heel erg graag", zegt hij. "Mijn vader zei dat je het leger pas kiest als je niets anders meer kan. Hij vond het eerst niet zo'n goed idee, maar ik heb hem overtuigd." Regelmatig kijkt hij naar documentaires op tv die over militai-

ren en veteranen gaan. Zijn mentor Frank is ook marinier geweest, dus daar praat hij veel mee. "Hij vindt het hartstikke goed dat ik bij de mariniers wil en zegt dat je zo iets een keer in je leven gedaan moet hebben." Als specialisatie wil Jim sluipschutter worden. "Of kikvorsman", voegt hij eraan toe. "Binnenkort ga ik beginnen met duiklessen, mijn vader duikt ook." Met grote interesse heeft hij vandaag naar het persoonlijke verhaal van Duijster geluisterd. Vooral de vraag of je zelf iets kunt doen om oorlog te voorkomen, vond hij heel zinnig. "Inderdaad geen ruzie maken. Dat is soms wel moeilijk, maar wel heel belangrijk."

Vorig jaar stond er voor zijn klas een Afghanistanveteraan, dat was weer heel anders. "Die veteraan kwam in camouflagepak en vertelde dat hij terug heeft moeten schieten, terwijl deze veteraan niet hoeft te schieten. Maar dat was ook een andere missie. De Bosniëveteraan had eigenlijk geen vijanden, die was op vredesmissie." Wat hij van de les vond? Lachend zegt hij: "Ik heb liever elke les verhalen van veteranen dan gewone lessen." ●

Voor het landelijke onderwijsproject Verhalen van veteranen zijn tweehonderd veteranen van nagenoeg alle conflicten en missies waarbij Nederland betrokken was vrijwillig beschikbaar als gastspreker en/of gastdocent.

Info: <http://www.veteraneninstituut.nl/projecten/onderwijsproject>

